

2023-08-17

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS-2023-00471

Revisionskrivelse 2023-05-03 och revisionsrapport 2/2023 – Granskning av barns språkutveckling i förskola/förskoleklass

Yttrande till kommunfullmäktiges revisorer

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens verksamhetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande.

Kommunstyrelsen antar yttrande över revisionskrivelsen ”Granskning av barns språkutveckling i förskola/förskoleklass” i enlighet med bilaga 3 till tjänsteskrivelse daterad den 17 augusti 2023.

Sammanfattning av ärendet

De förtroendevalda revisorerna har låtit EY genomföra en granskning med syftet att bedöma om kommunstyrelsen och utbildningsnämnden säkerställt att förskolan stimulerar barns språkutveckling i svenska, ger det stöd som barn med speciella behov behöver för sin utveckling samt medverkar till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Granskningen har även syftat till att bedöma om undervisningen i förskoleklass, avseende språklig utveckling, förebygger och främjar elevernas övergång till skola och fritidshem. I granskningen har en enkät skickats till rektorer för samtliga förskolor och förskoleklasser i Nacka i syfte att kartlägga arbetet med språkutveckling.

Den sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen samt utbildningsnämnden i huvudsak säkerställt ett ändamålsenligt arbete med språkutveckling i förskola och förskoleklass. I bedömningen beaktas att varken utbildningsnämnden eller kommunstyrelsen har full möjlighet att påverka arbetet i en enskild skola eller förskola då respektive rektor har ansvaret och ett stort handlingsutrymme att utforma verksamheten.

Stadsledningskontoret har utrett ärendet och lämnat ett förslag på yttrande utifrån de synpunkter som framkommer i revisionskrivelsen.

Ärendet

Revisionskrivelsen i korthet

Kommunstyrelsen och utbildningsnämndens främsta verktyg är uppföljning och kvalitetsanalyser. Utbildningsnämnden och Valfärd skola har rutiner och riktlinjer för kvalitetsanalyser för språkutveckling som i stort bedöms uppfylla de krav som ställs i skollagen. Vi bedömer dock att uppföljningen bör kompletteras så att vårdnadshavares uppfattning av arbetet inte är lika dominerande som idag.

Kommunen erbjuder förskoleplats till de som enligt skollagen ska erbjudas plats. Det finns ett uppsökande arbete för att få fler barn att gå i förskola. Vi ser positivt på utbildningsenhetens utvecklingsarbete och bedömer att det går i linje med förskolans utökade ansvar enligt förändringar i skollagen 2022. Arbetsätt bör dock följas upp för att säkerställa effektivitet.

Valfärd skola har tagit fram ett vägledningsdokument för kommunala förskolor och skolor avseende språkutveckling. Vi ser positivt på att vägledningen utgår från aktuell forskning. Dock är användningsgraden låg. Av enkäten framgår att olika pedagogiska metoder tillämpas i förskoleklass för att gynna den språkliga utvecklingen.

Utifrån granskningens resultat lämnar vi nedanstående rekommendationer till utbildningsnämnden respektive kommunstyrelsen:

- Överväg att utveckla uppföljningen av arbetet med språkutveckling inom förskolan. Förvaltningen bör överväga att i uppföljningen också arbeta med fler indikatorer.
- Överväg att följa upp det uppsökande arbetet i syfte att säkerställa effektiva arbetsätt.
- Säkerställ relevans i vägledning och annat material. Detta kan göras genom detaljerade behovsanalyser med rektorer. På så sätt säkerställs träffsäkerheten i kommunens arbete med vägledning och pedagogisk utveckling. Rekommendationen gäller även arbetet med flerspråkighet.

Stadsledningskontorets bedömning samt förslag på yttrande

Rekommendation I

Överväg att utveckla uppföljningen av arbetet med språkutvecklingen inom förskolan. Förvaltningen bör överväga att i uppföljningen också arbeta med fler indikatorer.

Välfärd skola arbetar på olika sätt för att följa upp och utveckla arbetet med språkutveckling. I det systematiska kvalitetsarbetet finns resultatindikator kring vårdnadshavares uppfattning om hur förskolan arbetar språkutvecklande. Detta föranleder en djupare analys och uppföljning som sker såväl inom respektive verksamhet som hos huvudmannen. Som ett led i uppföljningen har Välfärd skola även regelbundna mötesforum med biträdande rektorer som har ansvar för förskolorna och i dessa mötesforum lyfts olika teman som har betydelse för verksamhetens kvalitet.

Under höstterminen 2023 kommer Välfärd skola ingå i en studie om språkutvecklande arbetssätt under ledning av Ann S Pihlgren, filosofie doktor i pedagogik och forskningsledare vid Ignite Research Institute, med särskild inriktning på förskolor i områden med många barn som har utländsk bakgrund.

Med Välfärd skolas systematiska kvalitetsarbete och mötesforum finns en systematik som ger goda förutsättningar för uppföljning av arbetet med språkutveckling inom förskolan.

Rekommendation 2

Överväg att följa upp det uppsökande arbetet i syfte att säkerställa effektiva arbetssätt.

Det uppsökande arbetet ligger inom ramen för Utbildningsenhetens uppdrag, varför stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen hänvisar frågan till utbildningsnämnden.

Rekommendation 3

Säkerställ relevans i vägledning och annat material. Detta kan t.ex. göras genom detaljerade behovsanalyser framtagna tillsammans med rektorer. På så sätt ökar träffsäkerheten i kommunens arbete med vägledning och pedagogisk utveckling. Rekommendationen gäller även arbetet med flerspråkighet.

Välfärd skola har arbetat fram en vägledning för språk-, läs- och skrivutveckling och det pågår ett arbete att uppdatera denna utifrån reviderade styrdokument och aktuell forskning. Vägledningen diskuteras och implementeras i samarbete med skollära inom förskola, förskoleklass och grundskola.

En särskild satsning på läsfrämjande insatser genomförs under läsåret 2023/2024. Ingående behovsanalyser görs och särskilda insatser anpassade efter den enskilda verksamhetens behov kommer genomföras.

Med pågående revidering och implementering av vägledningsdokumentet samt genomförandet av verksamhetsnära dialoger säkerställer Valfärd skola relevans och förankring i de enskilda verksamheterna.

Handlingar i ärendet

1. Revisionskrivelse
2. Revisionsrapport
3. Förslag på yttrande

Einar Fransson
Produktionsdirektör Valfärd skola
Stadsledningskontoret

Helena Ekwall
Chef verksamhetsstöd
Stadsledningskontoret